



ภาคผนวก

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ภาคผนวก ก

วิธีปฏิบัติการตรวจรับรองระบบการจัดการคุณภาพ : GAP พืช กรมวิชาการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (กรมวิชาการเกษตร, 2547)

Good Agricultural Practice (GAP) หมายความว่า การเกษตรที่ดีที่เหมาะสม หมายถึง ระบบการผลิตที่ถูกต้องในฟาร์ม โดยพิจารณาตั้งแต่พื้นที่ปลูก การดูแลรักษา การเก็บเกี่ยว และการจัดการหลังการเก็บเกี่ยว เพื่อให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพ มีลักษณะตรงความต้องการ และมีความปลอดภัยต่อการบริโภค ในประเทศได้เริ่มจัดทำระบบ GAP ของแต่ละพืช ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2541 โดยเน้นด้านการปฏิบัติตามคู่มือการผลิต ดังตัวอย่างที่ปรากฏในลักษณะของเอกสารสิ่งพิมพ์ต่างๆ ที่รู้จักกันในชื่อ GAP ของพืชแต่ละชนิด โดยกรมวิชาการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์และการแก้ไขให้เป็นเอกสารและมีการแก้ไขให้เป็นเอกสาร การจัดทำระบบการผลิตตามข้อกำหนด GAP ของประเทศต่อไป ซึ่งคาดว่าจะเสร็จสมบูรณ์ในไม่ช้า

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้วิธีการตรวจรับรองระบบการจัดการคุณภาพ : GAP พืชของกรม วิชาการเกษตรเป็นไปในมาตรฐานเดียวกัน และมีประสิทธิภาพ

2. ขอบเขตของระบบการจัดการคุณภาพ : GAP พืช ของกรมวิชาการเกษตรครอบคลุมการจัดการกระบวนการผลิตอย่างเป็นระบบ เพื่อให้ได้ผลผลิตที่ปลอดภัย ปลอดภัยจากศัตรูพืช และคุณภาพเป็นที่พึงพอใจของผู้บริโภค

3. การตรวจรับรองตามระบบการจัดการคุณภาพ : GAP พืช เกษตรกรที่อยู่ในระบบการจัดการคุณภาพ : GAP พืช ของกรมวิชาการเกษตรจะได้รับการตรวจรับรองกระบวนการผลิตของฟาร์มเป็น 3 ระดับ ดังนี้

3.1 กระบวนการผลิตที่ได้ผลิตผลปลอดภัย

3.2 กระบวนการผลิตที่ได้ผลิตผลปลอดภัย และปลอดภัยจากศัตรูพืช

3.3 กระบวนการผลิตที่ได้ผลิตผลปลอดภัย ปลอดภัยจากศัตรูพืช และคุณภาพเป็นที่

พึงพอใจของผู้บริโภค ทั้งนี้การตรวจรับรองกระบวนการผลิตของฟาร์มตามระบบการจัดการคุณภาพ : GAP พืช เพื่อให้ได้ผลิตผลตามข้อ 3.1 ข้อ 3.2 และข้อ 3.3 ต้องเป็นไปตามข้อ กำหนดเกณฑ์และวิธีการตรวจประเมินที่กำหนดข้อ 1-5 ข้อ 1-6 และข้อ 1-8 ตามลำดับ ในหัวข้อที่ 3.1

หัวข้อที่ 3.1 ข้อกำหนดเกณฑ์ และวิธีการตรวจประเมินระบบการจัดการคุณภาพ :
GAP พืช

3.3.1 แหล่งน้ำ

1) เกณฑ์ที่กำหนด

- น้ำที่ใช้ต้องได้จาก แหล่งที่ไม่มีสภาพแวดล้อมซึ่งก่อให้เกิดการปนเปื้อน
วัตถุอันตรายและจุลินทรีย์

2) วิธีการตรวจประเมิน

- ตรวจสอบพินิจสภาพแวดล้อม หากอยู่ในสภาวะเสี่ยงให้ตรวจสอบและวิเคราะห์
คุณภาพน้ำ

3.3.2 พื้นที่ปลูก

1) เกณฑ์ที่กำหนด

- ต้องเป็นพื้นที่ที่ไม่มีวัตถุอันตรายและจุลินทรีย์ที่จะทำให้เกิดการตกค้างหรือ
ปนเปื้อนในผลิตผล

2) วิธีการตรวจประเมิน

- ตรวจสอบพินิจสภาพแวดล้อม หากอยู่ในสภาวะเสี่ยงให้ตรวจสอบ และวิเคราะห์
คุณภาพดิน

3.3.3 การใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตร

1) เกณฑ์ที่กำหนด

- หากมีการใช้สารเคมีในกระบวนการผลิตให้ใช้ตามคำแนะนำ หรือ อ้างอิง
คำแนะนำของกรมวิชาการเกษตร หรือตามฉลากที่ขึ้นทะเบียนกับกรมวิชาการ
เกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
- ต้องใช้สารเคมีให้สอดคล้องกับรายการสารเคมีที่ประเทศคู่ค้า อนุญาตให้ใช้
ห้ามใช้วัตถุอันตราย ที่ระบุในทะเบียนวัตถุอันตรายทางการเกษตรที่ห้ามใช้

2) วิธีการตรวจประเมิน

- ตรวจสอบสถานที่เก็บรักษาวัตถุอันตรายทางการเกษตร
- ตรวจสอบบันทึกข้อมูลการใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตร และสุ่มตัวอย่าง
วิเคราะห์สารพิษตกค้างในผลิตผลกรณีมีข้อสงสัย

3.3.4 การเก็บรักษาและการขนย้ายผลิตผลภายในแปลง

1) เกณฑ์ที่กำหนด

- สถานที่เก็บรักษาต้องสะอาด อากาศถ่ายเทได้ดี และสามารถป้องกันการปนเปื้อนของวัตถุแปลกปลอม วัตถุอันตราย และสัตว์พาหะนำโรค
- อุปกรณ์และพาหนะในการขนย้ายต้องสะอาดปราศจากการปนเปื้อนสิ่งอันตรายที่มีผลต่อความปลอดภัยในการบริโภค
 - ต้องขนย้ายผลิตผลอย่างระมัดระวัง

2) วิธีการตรวจประเมิน

- ตรวจสอบพินิจสถานที่ อุปกรณ์ ภาชนะบรรจุขั้นตอน และวิธีการขนย้ายผลิตผล

3.3.5 การบันทึกข้อมูล

1) เกณฑ์ที่กำหนด

- ต้องมีการบันทึกข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตร
- ต้องมีการบันทึกข้อมูลการสำรวจและการป้องกันกำจัดศัตรูพืช
- ต้องมีการบันทึกข้อมูลการจัดการเพื่อให้ได้ผลิตผลคุณภาพ

2) วิธีการตรวจประเมิน

- ตรวจสอบบันทึกข้อมูลของเกษตรกรตามแบบบันทึกข้อมูล

3.3.6 การผลิตให้ปลอดจากศัตรูพืช

1) เกณฑ์ที่กำหนด

- สำรวจการเข้าทำลายของศัตรูพืช และป้องกันกำจัดเมื่อสำรวจพบ ความเสียหาย

ระดับเศรษฐกิจ

- ผลิตผลที่เก็บเกี่ยวแล้วต้องไม่มีศัตรูพืชติดอยู่ถ้าพบต้องคัดแยกไว้ต่างหาก

2) วิธีการตรวจประเมิน

- ตรวจสอบบันทึกข้อมูลการสำรวจศัตรูพืช และการป้องกันกำจัด
- ตรวจสอบพินิจผลการคัดแยก

3.3.7 การจัดการกระบวนการผลิตเพื่อให้ได้ผลิตผลคุณภาพ

1) เกณฑ์ที่กำหนด

- การปฏิบัติและการจัดการตามแผนควบคุมการผลิต
- คัดแยกผลิตผลด้อยคุณภาพไว้ต่างหาก

2) วิธีการตรวจประเมิน

- ตรวจสอบบันทึกข้อมูลการปฏิบัติและการจัดการเพื่อให้ได้ผลิตผล
คุณภาพ
- ตรวจสอบนิจผลการคัดแยก

3.3.8 การเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว

1) เกณฑ์ที่กำหนด

- เก็บเกี่ยวผลในระยะเวลาที่เหมาะสมตามเกณฑ์ในแผนควบคุมการผลิต
- อุปกรณ์ที่ใช้ในการเก็บเกี่ยวภาชนะบรรจุ และวิธีการเก็บเกี่ยวต้องสะอาดไม่ก่อให้เกิดอันตราย ต่อคุณภาพของผลผลิต และปลอดภัยอันตรายที่มีผลต่อความปลอดภัยในการบริโภค

2) วิธีการตรวจประเมิน

- ตรวจสอบบันทึกการเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว
- ตรวจสอบอุปกรณ์ ภาชนะบรรจุ ขั้นตอน และวิธีการเก็บเกี่ยวทั้งนี้
ต้องกำหนดมาตรฐานวิธีปฏิบัติ และแบบบันทึกสำหรับการตรวจรับรองให้
เป็นมาตรฐานเดียวกัน และสะดวกในการปฏิบัติ

4. วิธีการและขั้นตอนการตรวจรับรอง

4.1 วางแผนการตรวจรับรองระบบการจัดการคุณภาพ : GAP พืช คณะผู้ตรวจ

รับรองระบบการจัดการคุณภาพ : GAP พืช วางแผน กำหนดรูปแบบ ช่วงเวลา และขอบเขตการปฏิบัติตามระบบการจัดการคุณภาพ : GAP พืช ที่ต้องตรวจประเมินในสถานที่ผลิตของเกษตรกร และเกณฑ์การตัดสินใจในการตรวจประเมินแล้วลงบันทึก ในแบบกำหนดการตรวจรับรองระบบการจัดการคุณภาพ : GAP พืช

4.2 กำหนดนัดหมายเพื่อตรวจระบบการจัดการคุณภาพ : GAP พืช

4.2.1 หัวหน้าคณะผู้ตรวจรับรองดำเนินการประสานงานกับเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง ทั้งภายใน และภายนอกหน่วยงานเพื่อกำหนดนัดหมายการตรวจรับรอง

4.2.2 แจ้งแผนและกำหนดการตรวจรับรองให้เกษตรกรทราบล่วงหน้า 7 วันก่อนวันตรวจ

4.2.3 กรณีที่มีเหตุผลที่สามารถเชื่อได้ว่าการแจ้งกำหนดการตรวจรับรอง ระบบการจัดการคุณภาพ : GAP พืช ล่วงหน้า จะทำให้ได้ข้อมูลที่ไม่เป็นจริง หรืออาจมี

การปกปิดข้อมูล บางอย่าง คณะผู้ตรวจรับรองอาจ เข้าปฏิบัติงานได้เลยโดยไม่ต้องแจ้งให้เกษตรกรเจ้าของสวนทราบล่วงหน้า แต่ต้องมีการลงบันทึกในแบบกำหนดการตรวจรับรองการจัดการคุณภาพ : GAP พืช

4.3 ดำเนินการตรวจรับรองระบบการจัดการคุณภาพ : GAP พืช

- 4.3.1 คณะผู้ตรวจรับรองต้องแนะนำตัว และแสดงบัตรประจำตัวต่อเกษตรกร หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายทุกครั้งที่เดินทางถึงสถานที่ผลิตเพื่อปฏิบัติกรตรวจรับรอง
- 4.3.2 แจ้งวัตถุประสงค์ และขอบเขตของการตรวจรับรองตามระบบการจัดการ คุณภาพ : GAP พืช พร้อมแผนการตรวจและเวลาที่จะใช้ในการตรวจให้เกษตรกรหรือผู้ที่ได้รับ มอบหมายทราบ
- 4.3.3 ในกรณีที่ข้อมูลที่จะใช้ในการตรวจรับรองมีไม่เพียงพอ คณะผู้ตรวจรับ รองอาจขอเพิ่มเติมจากเกษตรกร หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายได้
- 4.3.4 ดำเนินการตรวจสอบการดำเนินการแก้ไขข้อบกพร่องจากการตรวจครั้งที่ผ่านมา
- 4.3.5 ดำเนินการตรวจโดยมีเกษตรกรหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายจากเกษตรกร นำตรวจตลอดเวลา
- 4.3.6 บันทึกผลการตรวจประเมินและข้อบกพร่องในแบบบันทึกการตรวจ รับรอง ตามระบบการจัดการคุณภาพ : GAP พืช ที่ประจำตัวผู้ตรวจรับรอง
- 4.3.7 เมื่อเสร็จสิ้นการตรวจประเมิน คณะผู้ตรวจรับรองจะต้องจัดประชุมร่วม กับเกษตรกร หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายเพื่อเสนอผลการตรวจประเมิน เกษตรกรสามารถซักถามเพื่อ ให้เกิดความเข้าใจในข้อบกพร่อง และรับทราบข้อคิดเห็นใน การปรับปรุงรวมทั้งร่วมหารือเพื่อ กำหนดระยะเวลาในการแก้ไขข้อบกพร่อง
- 4.3.8 คณะผู้ตรวจรับรองบันทึก และสรุปข้อบกพร่องที่ตรวจพบผลการประชุม ในแบบบันทึกข้อบกพร่องในการดำเนินการตามระบบกการจัดการคุณภาพ : GAP พืช ให้ ครบถ้วน รวมทั้งจัดทำรายงานผลการตรวจรับรองในแบบรายงานผล และข้อหารือเบื้องต้น การตรวจรับรองระบบการจัดการคุณภาพ : GAP พืช เอกสารทั้ง 2 ฉบับนี้จะสมบูรณ์เมื่อ

คณะผู้ตรวจรับรอง และเจ้าของสวนลงนามร่วมกัน แล้วสำเนาให้เจ้าของเก็บรักษาไว้ 1 ฉบับ

4.4 แจ้งผลการตรวจรับรองอย่างเป็นทางการ ให้มีหนังสือราชการแจ้งผลการตรวจรับรองระบบการจัดการคุณภาพ : GAP พืช ให้เกษตรกร ทราบภายใน 15 วันทำการนับจากวันที่เสร็จสิ้นการตรวจและให้เกษตรกรแจ้งรายละเอียดการแก้ไข ข้อบกพร่องให้สำนักงานวิจัยและ พัฒนาการเกษตรเขต ทราบภายใน 15 วันนับจากวันที่ได้รับหนังสือ ถ้าเกษตรกรไม่จัดส่งหนังสือ ตอบรับเพื่อแจ้งรายละเอียดการแก้ไขข้อบกพร่องภายในกำหนด ระยะเวลาข้างต้น ให้ถือว่า เกษตรกรยอมรับที่จะแก้ไขข้อบกพร่องตามที่คณะผู้ตรวจรับรองระบุไว้

4.5 ความถี่และจำนวนครั้งที่เข้าตรวจรับรอง ความถี่และจำนวนครั้งในการเข้าตรวจรับรองระบบการจัดการคุณภาพ : GAP พืช ของคณะผู้ตรวจรับรองขึ้นอยู่กับประเด็นที่ตรวจรับรอง และข้อบกพร่องที่ตรวจพบที่ต้องดำเนินการตรวจผลการแก้ไข แต่ทุกครั้งที่เข้าตรวจรับรอง คณะผู้ตรวจรับรองจะต้องดำเนินการตามข้อ 4.3

4.6 ประเภทของการตรวจรับรอง ในการตรวจรับรองตามระบบการจัดการคุณภาพ : GAP พืช สามารถเลือกประเภทของการปฏิบัติงานเพื่อตรวจรับรองได้เป็น 4 ประเภทสำหรับให้คณะผู้ตรวจรับรองพิจารณาเลือกใช้แล้วแต่กรณี

4.6.1 การปฏิบัติงานตรวจรับรองแบบเต็มรูป คณะผู้ตรวจรับรองต้องตรวจละเอียดครบถ้วนทุกข้อกำหนด ใช้สำหรับฟาร์มที่ไม่เคยได้รับการรับรองมาก่อน หรือขอรับรอง ใหม่หรือเคยได้รับการรับรอง มาแล้วแต่มีประวัติการฝ่าฝืนหรือกระทำผิดข้อกำหนดตามระบบ การจัดการคุณภาพ : GAP พืช

4.6.2 การปฏิบัติงานตรวจรับรองแบบย่อ ใช้สำหรับฟาร์มที่มีประวัติการปฏิบัติตามระบบการจัดการคุณภาพ : GAP พืช และได้รับการรับรองอย่างต่อเนื่อง คณะผู้ตรวจรับรองจะเลือกตรวจข้อกำหนดที่เป็นตัวบ่งชี้ภาพรวมของการปฏิบัติการผลิตพืชตามระบบการจัดการ คุณภาพ : GAP พืชของฟาร์มนั้น แต่ถ้าวตรวจพบว่ามี การฝ่าฝืนข้อกำหนด คณะผู้ตรวจรับรองอาจ ปรับเป็นการตรวจรับรองแบบเต็มรูปแบบได้

4.6.3 การปฏิบัติงานตรวจรับรองแบบติดตาม คณะผู้ตรวจรับรองจะเลือกใช้ การตรวจแบบติดตามในกรณีที่เป็น การติดตามผล การแก้ไขข้อบกพร่องจากการตรวจครั้งที่ผ่านมา

4.6.4 การปฏิบัติงานตรวจรับรองแบบกรณีพิเศษ คณะผู้ตรวจรับรองจะเข้า

ตรวจแบบกรณีพิเศษ ในกรณีที่มีปัญหาหรือมีการร้องเรียนเฉพาะเรื่องและ จะเน้นการตรวจเป็นพิเศษใน ข้อกำหนดที่เป็นปัญหา คณะผู้ตรวจรับรอง สามารถเข้าตรวจได้โดยไม่ต้องแจ้งกำหนดการ ให้เกษตรกรทราบล่วงหน้า

4.6.5 การรายงานผลการตรวจรับรองระบบการจัดการคุณภาพ : GAP พืช

4.6.5.1 การจัดทำรายงานผลการตรวจเบื้องต้น การรับรองระบบการ จัดการคุณภาพ : GAP พืช

1.) ข้อมูลประกอบการรายงานผลการตรวจรับรองระบบการจัดการ คุณภาพ : GAP พืช เบื้องต้น

- 1.1) ชื่อที่อยู่ของเกษตรกร
- 1.2) หมายเลขประจำฟาร์มที่ทำการตรวจรับรอง
- 1.3) วันเดือนปีที่ตรวจครั้งสุดท้าย และครั้งนี้
- 1.4) ชื่อผู้ตรวจรับรอง และตำแหน่งของผู้ตรวจรับรอง
- 1.5) ชื่อเกษตรกร หรือชื่อผู้ให้ข้อมูลที่ได้รับมอบหมายจาก ของฟาร์ม
- 1.6) วัตถุประสงค์ของการตรวจ
- 1.7) ขอบเขตการตรวจ
- 1.8) การเก็บตัวอย่าง (ถ้ามี)
- 1.9) ลักษณะเด่นของการปฏิบัติงานตามระบบการจัดการ คุณภาพ : GAP พืช
- 1.10) ข้อบกพร่องที่ได้ตรวจแก้ไขครั้งที่แล้ว
- 1.11) ข้อบกพร่องที่ยังไม่ได้แก้ไขจากการตรวจครั้งที่แล้วพร้อมกำหนด ระยะเวลาแก้ไข
- 1.12) ข้อบกพร่องที่ตรวจพบครั้งนี้ (ถ้ามี) พร้อมกำหนดระยะเวลาแก้ไข

2) การจัดทำรายงานผลการตรวจรับรองระบบการจัดการคุณภาพ:

GAP พืช เบื้องต้นแจ้งเกษตรกร

- 3) เนื้อหาของรายงานต้องเป็นข้อเท็จจริงมีข้อความชัดเจน
- 4) ให้ผู้ตรวจรับรองทุกคนได้พิจารณาร่างรายงานผลการตรวจ เพื่อเสนอข้อคิดเห็น
- 5) ให้คณะผู้ตรวจรับรองลงรายชื่อในรายงานผลการตรวจ

6) มีหนังสือราชการแจ้งผลการตรวจรับรองระบบการจัดการคุณภาพ : GAP พืช เบื้องต้น พร้อมแนบรายงานการตรวจรับรองระบบการจัดการ คุณภาพ : GAP พืช เบื้องต้นไปยังเกษตรกรภายใน 15 วันนับจากวันที่เสร็จสิ้นการตรวจ

4.6.5.2 การจัดทำรายงานผลการตรวจรับรองระบบการจัดการคุณภาพ : GAP พืช เมื่อเสร็จสิ้นการตรวจสอบทั้งระบบ เมื่อคณะผู้ตรวจรับรองได้ ดำเนินการตรวจรับรอง ระบบการจัดการคุณภาพ : GAP พืช เสร็จสิ้นทั้ง ระบบแล้วให้ดำเนินการดังนี้

- 1) คณะผู้ตรวจรับรอง สรุปคะแนนทั้งหมดลงในแบบสรุป คะแนนผลการตรวจรับรองระบบการจัดการคุณภาพ : GAP พืช โดยต้องระบุผลการพิจารณาโดยละเอียด พร้อมทั้งข้อมูลความ บกพร่องสำคัญและความบกพร่องเล็กน้อยเพื่อประกอบการ พิจารณา ของคณะกรรมการวินิจฉัย โดยคณะผู้ตรวจรับรองลงนาม รับทราบผลการพิจารณาร่วมกัน
- 2) จัดส่งสรุปคะแนนและข้อคิดเห็นประกอบการพิจารณา พร้อมทั้ง แนบ เอกสารผลการตรวจรับรองทุกครั้งส่งหน่วยตรวจรับรอง ภายใน 3 วันนับจากวันตรวจ รับรองครั้งสุดท้าย

4.6.5.3 การจัดส่งรายงานผลการตรวจรับรอง ให้หน่วยงานตรวจรับรอง ดำเนินการรวบรวมข้อมูลของเกษตรกรที่ยื่นคำร้องขอรับการรับรอง และข้อมูลผลการพิจารณาของคณะผู้ตรวจรับรองเสนอหน่วยตรวจรับรอง ระบบการจัดการคุณภาพ :GAP พืช (CB) ภายใน 3 วัน นับจากวันที่ได้รับ เรื่องจากคณะผู้ตรวจรับรอง

4.6.6 การควบคุมเอกสารและบริหารข้อมูล การควบคุมเอกสารเป็นเรื่อง จำเป็นและใช้เป็นหลักฐาน เพื่อใช้เป็นตัวชี้วัดความน่าเชื่อถือของระบบ การจัดการคุณภาพ : GAP พืช และสามารถใช้ในการบริหารข้อมูลสำหรับ นำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ สะดวกต่อการสืบค้นหรือ ใช้ในกระบวนการ ทวนสอบ ซึ่งดำเนินการดังนี้

4.6.6.1 การจัดทำระบบการจัดลำดับหมายเลขประจำฟาร์มของ เกษตรกร ที่เข้าร่วมโครงการ จัดทำรหัสเอกสาร โดยการใช้ตัวย่อ หรือหมายเลขประกอบกับตัวย่อเพื่อระบุ ประเภทเอกสาร

4.6.6.2 การอนุมัติความเหมาะสมของเอกสารต่างๆ ก่อนนำไปใช้

- 4.6.6.3 ทบทวน ปรับปรุงเนื้อหาสาระของเอกสารให้ทันต่อเหตุการณ์ ตามความจำเป็น แล้วนำเอกสารนั้นมาขออนุมัติก่อนนำไปใช้ใหม่
- 4.6.6.4 การกำหนดมาตรฐานวิธีปฏิบัติสำหรับการแก้ไขเอกสาร
- 4.6.6.5 การควบคุมการแจกจ่ายโดยการบันทึกไว้เป็นหลักฐาน



ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ภาคผนวก ข.



ภาพที่ 1 สภาพการปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษของเกษตรกรในอำเภอสารภี



ภาพที่ 2 สภาพการปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษของเกษตรกรในอำเภอสารภี



ภาพที่ 3 สภาพการปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษของเกษตรกรในอำเภอสารภี



ภาพที่ 4 สภาพการปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษของเกษตรกรในอำเภอสารภี



ภาพที่ 5 การพบปะติดต่อพูดคุยกับระหว่างเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรกับเกษตรกรที่ปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษในอำเภอสารภี



ภาพที่ 6 การเข้าร่วมการอบรมของเกษตรกรปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษ



ภาพที่ 7 กลุ่มเกษตรกรตำบลยางนึ่งในอำเภอสารภี ที่เข้าร่วม
โครงการฝึกปลอดภัยจากสารพิษ บนเศรษฐกิจพอเพียง



ภาพที่ 8 เกษตรกรที่ได้รับการคัดเลือกให้เป็นเกษตรกรดีเด่นต้นแบบ



ภาพที่ 9 การเข้าไปศึกษาดูงานของนักเรียนในแปลงผักปลอดภัยจากสารพิษ
ของเกษตรกรในอำเภอสารภี



ภาพที่ 10 การจำหน่ายสินค้าของกลุ่มเกษตรกรที่ปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษในอำเภอสารภี

ภาคผนวก ค

แบบสัมภาษณ์การวิจัยเรื่อง การใช้การเกษตรดีที่เหมาะสมในการปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษของ เกษตรกรในเขตอำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่

โดย นายปิยะนันท์ สุวรรณปิงคำ นักศึกษาปริญญาโท ภาควิชาส่งเสริมและเผยแพร่การเกษตร คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ชื่อเกษตรกรผู้ให้สัมภาษณ์.....
บ้านเลขที่.....หมู่ที่.....ตำบล..... อำเภอ สารภี จังหวัด เชียงใหม่
วันที่สัมภาษณ์.....เวลาสัมภาษณ์.....

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานด้านประชากร เศรษฐกิจ และสังคม

1. เพศ () ชาย () หญิง
2. อายุ ปี
3. จำนวนสมาชิกในครัวเรือน คน
4. ระดับการศึกษา

() ต่ำกว่า ป. 4	() ป. 4 หรือเทียบเท่า
() ป. 6 หรือเทียบเท่า	() ม. 3 หรือเทียบเท่า
() ม. 6 หรือเทียบเท่า	() ปวส. หรือเทียบเท่า
() ปริญญาตรี หรือเทียบเท่า	() อื่น ๆ ระบุ.....
5. รายได้ต่อเดือน
 - 6.1 รายได้จากการปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษ จำนวน บาท
 - 6.2 รายได้จากอาชีพนอกภาคการเกษตร จำนวนบาท
6. ภาระหนี้สินที่มีอยู่
 - 7.1 ภาระหนี้สินที่มีอยู่จำนวน บาท
7. สภาพการถือครองที่ดินของครอบครัว
 - 8.1 พื้นที่ทำการเกษตรปลอดสารพิษ จำนวน ไร่..... งาน
 - 8.2 สภาพถือครองที่ดินที่ใช้ในการเพาะปลูก

() เป็นของตนเอง	() เช่าผู้อื่น	() อื่นๆ ระบุ.....
------------------	-----------------	---------------------

8. ประสบการณ์ในการทำเกษตรปลอดภัยจากสารพิษ ปี

9. ชนิดของพืชที่ปลูกในรอบปีที่ผ่านมา

- | | |
|---------|---------|
| 1. | 4. |
| 2. | 5. |
| 3. | 6. |

10. มีแหล่งการจัดจำหน่ายสินค้าเกษตรปลอดสารพิษ โดย

- | | |
|---|--|
| <input type="checkbox"/> จำหน่ายด้วยตนเอง | <input type="checkbox"/> ผ่านทางกลุ่มสมาชิก |
| <input type="checkbox"/> ตลาดนัดสินค้าเกษตร | <input type="checkbox"/> ร้านค้าจำหน่ายสินค้าผักปลอดสารพิษ |
| <input type="checkbox"/> ซุปเปอร์มาร์เก็ต | <input type="checkbox"/> อื่นๆ ระบุ..... |

11. การได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการทำเกษตรปลอดสารพิษ

- ไม่เคย
- เคยได้รับการฝึกอบรมจำนวน.....ครั้ง
ที่.....

12. การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร เป็นจำนวนความถี่ กี่ครั้ง

- ไม่เคย
- เคยติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร จำนวน.....ครั้ง
ที่.....

13. ประสบการณ์ดูงานทางด้านการเกษตรปลอดสารพิษ

- ไม่เคย
- เคยได้รับการดูงานจำนวน.....ครั้ง
ที่.....

14. ขนาดของกลุ่มที่เข้าร่วมและสถานภาพ

- 14.1 ไม่ได้เข้าร่วมกลุ่ม
- เข้าร่วมกลุ่มขนาดของกลุ่มที่เข้าร่วมมีจำนวนประมาณคน

14.2 สถานภาพภายในกลุ่ม

- สมาชิกกลุ่มเกษตรกร
- สมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร
- อื่นๆ ระบุ.....

ตอนที่ 2 ความรู้เกี่ยวกับผักปลอดภัยจากสารพิษตามหลักเกณฑ์ที่เหมาะสม

คำชี้แจง : ให้ทำเครื่องหมาย / ลงในช่องว่างให้ให้ตรงกับความรู้ความเข้าใจเพียงช่องเดียว

คำถาม	ถูก	ผิด
<ol style="list-style-type: none"> 1. การปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษสามารถปลูกได้กลางแจ้ง และในปลูกที่กางมุ้ง 2. การปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษเป็นการช่วยรักษาสิ่งแวดล้อม และระบบนิเวศน์ 3. การบริโภคผักปลอดภัยจากสารพิษช่วยลดความเสี่ยงในการเจ็บป่วย 4. การปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษจะต้องไม่มีการใช้สารเคมีอย่างสิ้นเชิง 5. การปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษทำให้ลดค่าใช้จ่ายในการซื้อสารเคมี 6. การปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษต้องปลูกพืชเพียงชนิดเดียวเท่านั้น 7. การปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษนั้น สามารถใช้สารสกัดจากพืชฉีดพ่นลงในแปลงได้ 8. การปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษต้องเลือกชนิดของผักที่มีความเหมาะสมกับฤดูกาล 9. การปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษนั้นจะต้องใช้ปุ๋ยคอกอย่างเดียวเท่านั้น 10. การปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษนั้นไม่สามารถปลูกต่อเนื่องในพื้นที่เดิม 3 – 4 ปีได้ 11. การปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษนั้นต้องได้รับการรับรองจากกรมส่งเสริมการเกษตรก่อนจึงจะขายสินค้าได้ 12. ผักปลอดภัยจากสารพิษจะต้องมีการคัดเลือกคุณภาพ โดยถือเอา ลักษณะสี รูปร่าง และขนาดเป็นที่ตั้ง 		

คำถาม	ถูก	ผิด
<p>13. การขนส่งผักปลอดภัยจากสารพิษสามารถขนส่งร่วมกับสินค้าทั่วไปได้หากมีการติดฉลากที่ชัดเจน และมีบรรจุภัณฑ์ที่ดี</p> <p>14. สารสกัดจากพืชสมุนไพรสามารถฆ่าหรือไล่แมลงศัตรูพืชได้</p> <p>15. การใช้กับดักแสงไฟล่อแมลงมาทำลายช่วยลดปริมาณการระบาดของแมลงศัตรูพืชได้</p> <p>16. ระบบการเกษตรที่เหมาะสมคือ การเปลี่ยนรูปแบบการปลูกผัก โดยยกเลิกการใช้สารเคมีทุกประเภท</p> <p>17. ระบบการเกษตรที่เหมาะสม คือ การเกษตรที่ควบคุมกระบวนการปลูกพืชผักทุกขั้นตอนให้มีความเหมาะสมเพื่อให้ได้ผลผลิตที่ปลอดภัยต่อผู้บริโภค</p> <p>18. ระบบการเกษตรที่เหมาะสมให้ความสำคัญกับผู้บริโภคมากกว่าเกษตรกรผู้ปลูก</p> <p>19. เกษตรกรที่มีระบบการเกษตรที่เหมาะสม จะทำให้มีผลผลิตที่มีคุณภาพและมีปริมาณต่อไร่สูงกว่าเดิม</p> <p>20. เกษตรกรที่ทำการปลูกผักในระบบการเกษตรที่เหมาะสม จะต้องมีความรู้ในด้านการเกษตรเป็นอย่างดี</p>		

ตอนที่ 3 การปฏิบัติเกี่ยวกับการปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษตามหลักเกษตรดีที่เหมาะสม

คำชี้แจง : ให้ทำเครื่องหมาย / ลงในช่องให้ตรงกับความจริงที่ท่านปฏิบัติแต่เพียงช่องเดียว

คำถาม	ปฏิบัติ มาก	ปฏิบัติ ปาน กลาง	ปฏิบัติ น้อย	ไม่ได้ ปฏิบัติ เลย
1. ท่านเคยได้นำดินในแปลงไปวิเคราะห์หาสารปนเปื้อนตกค้าง 2. ท่านใช้เมล็ดพันธุ์พืชที่ดี มีคุณภาพและสามารถต้านทานโรคและแมลงศัตรูพืชได้ 3. ท่านมีการฆ่าเชื้อเมล็ดพันธุ์ผักก่อนหว่านเมล็ดพันธุ์โดยการนำเมล็ดไปแช่น้ำอุ่นก่อน 4. ในการรดน้ำผักผักนั้นท่านจะใช้น้ำที่สะอาดจากแหล่งที่เชื่อถือได้ 5. ท่านมีการใช้ปุ๋ยคอกที่หมักหรือตากแห้งก่อนลงในดิน 6. การป้องกันกำจัดแมลงและศัตรูพืชผัก ท่านจะใช้สารสกัดจากสมุนไพร 7. ภาชนะที่ใช้เก็บสารนั้นมีการติดฉลากหรือป้ายที่ชัดเจน 8. หลังจากการฉีดพ่นสาร ท่านทำความสะอาดร่างกายและอุปกรณ์ที่ฉีดพ่น 9. ท่านมีการรักษาความชื้นของดินและป้องกันวัชพืชในแปลงปลูก 10. ท่านจดบันทึกข้อมูลโรคและแมลงที่เกิดขึ้นในแปลง 11. ท่านมีการสำรวจแปลงปลูกอย่างสม่ำเสมอ 12. หากพบการระบาดของโรคและแมลงในแปลงปลูก ท่านจะหาทางแก้ไข				

คำถาม	ปฏิบัติ มาก	ปฏิบัติ ปาน กลาง	ปฏิบัติ น้อย	ไม่ได้ ปฏิบัติ เลย
<p>13. ในการเก็บ หรือจับพืชผัก ท่านใช้มือเปล่าจับ เพื่อความถนัดและป้องกันการชำหรือเสียหาย</p> <p>14. ภาชนะที่บรรจุผลผลิตมีความสะอาดและปลอดภัย</p> <p>15. ท่านล้างทำความสะอาดพืชผักเหล่านั้นด้วยน้ำสะอาดเสมอ</p> <p>16. ท่านมีความระมัดระวังในการเก็บเกี่ยวและขนย้ายผลผลิต</p> <p>17. ในการเก็บรักษาพืชผักก่อนรอการบรรจุหรือขนย้าย ท่านได้จัดสถานที่ที่มีความเย็นเหมาะสมให้คงที่อยู่เสมอ</p> <p>18. ผลผลิตที่นำมาจำหน่ายนั้นท่านได้มีการคัดสรรคุณภาพเรียบร้อยแล้ว</p> <p>19. ในการจัดวางผลผลิตท่านมักจะซ้อนกันไว้หลายๆชั้น</p> <p>20. พืชผักก่อนที่จะถึงมือผู้บริโภค ท่านจะต้องนำไปตรวจสอบหรือรับรองจากเจ้าหน้าที่ว่าปลอดภัยจากสารพิษทุกครั้ง</p>				

หมายเหตุ

ปฏิบัติมาก หมายถึง การปฏิบัติตามหลักGAPในการปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษเกินครึ่ง

ปฏิบัติปานกลาง หมายถึง การปฏิบัติตามหลักGAPในการปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษ

น้อยกว่าครึ่ง

ปฏิบัติน้อย หมายถึง การปฏิบัติตามหลักGAPในการปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษ

เป็นครั้งคราว

ไม่ได้ปฏิบัติเลย หมายถึง ไม่ได้ปฏิบัติตามหลักGAPในการปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษ

ตอนที่ 5 ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการทำเกษตรปลอดภัย

1. ปัญหาและอุปสรรคในการทำการเกษตรปลอดภัย

.....

.....

.....

.....

.....

2. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการทำเกษตรปลอดภัย

.....

.....

.....

.....

3. ควรมีการเพิ่มการประชาสัมพันธ์สินค้าเกษตรปลอดภัย ให้มากขึ้น หรือไม่

() ควร () ไม่ควร

เหตุผลคือ

.....

.....

4. รายได้จากการจำหน่ายผักปลอดภัยมีจำนวนเพียงพอหรือไม่

() เพียงพอ () ไม่เพียงพอ

เหตุผลคือ

.....

.....

5. ท่านตัดสินใจว่าจะทำการเกษตรปลอดภัยต่อไปหรือไม่

() ทำ () ไม่

เหตุผลคือ

.....

.....

ภาคผนวก ง.
ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร

Regression

Variables Entered/Removed(a)

Model	Variables Entered	Variables Removed	Method
1	X5		Stepwise (Criteria: Probability- of-F-to- enter <= .050, Probability- of-F-to- remove >= .100).
2	X14		Stepwise (Criteria: Probability- of-F-to- enter <= .050, Probability- of-F-to- remove >= .100).

a Dependent Variable: Y

Model Summary

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate
1	.843(a)	.710	.709	.530
2	.855(b)	.732	.729	.511

a Predictors: (Constant), X5

b Predictors: (Constant), X5, X14

ANOVA(c)

Model		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1	Regression	136.274	1	136.274	484.887	.000(a)
	Residual	55.646	198	.281		
	Total	191.920	199			
2	Regression	140.397	2	70.198	268.406	.000(b)
	Residual	51.523	197	.262		
	Total	191.920	199			

a Predictors: (Constant), X5

b Predictors: (Constant), X5, X14

c Dependent Variable: Y

Coefficients(a)

Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
		B	Std. Error	Beta		
1	(Constant)	.728	.088		8.271	.000
	X5	.754	.034	.843	22.020	.000
2	(Constant)	-.475	.315		-1.511	.132
	X5	.686	.037	.767	18.446	.000
	X14	-.088	.022	.165	3.971	.000

a Dependent Variable: Y

Excluded Variables(c)

Model		Beta In	t	Sig.	Partial Correlation	Collinearity Statistics
						Tolerance
1	X1	.037(a)	.860	.391	.061	.812
	X14	.165(a)	3.971	.000	.272	.789
2	X1	.024(b)	.592	.554	.042	.807

a Predictors in the Model: (Constant), X5

b Predictors in the Model: (Constant), X5, X14

c Dependent Variable: Y

ภาคผนวก จ.

แบบเฉลย : ความรู้เกี่ยวกับผักปลอดภัยจากสารพิษตามหลักเกณฑ์ที่เหมาะสม

คำถาม	ถูก	ผิด
1. การปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษสามารถปลูกได้กลางแจ้ง และในปลูกที่กางมุ้ง	✓	
2. การปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษเป็นการช่วยรักษาสิ่งแวดล้อม และระบบนิเวศน์	✓	
3. การบริโภคผักปลอดภัยจากสารพิษช่วยลดความเสี่ยงในการเจ็บป่วย	✓	
4. การปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษจะต้องไม่มีการใช้สารเคมี		✓
5. การปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษทำให้ลดค่าใช้จ่ายในการซื้อสารเคมี	✓	
6. การปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษต้องปลูกพืชเพียงชนิดเดียวเท่านั้น		✓
7. การปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษนั้น สามารถใช้สารสกัดจากพืชฉีดพ่นลงในแปลงได้	✓	
8. การปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษต้องเลือกชนิดของผักที่มีความเหมาะสมกับฤดูกาล	✓	
9. การปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษนั้นจะต้องใช้ปุ๋ยคอกอย่างเดียวเท่านั้น		
10. การปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษนั้นไม่สามารถปลูกต่อเนื่องในพื้นที่เดิม 3 – 4 ปีได้		✓
11. การปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษนั้นต้องได้รับการรับรองจากกรมส่งเสริมการเกษตรก่อนจึงจะขายสินค้าได้		✓
12. ผักปลอดภัยจากสารพิษจะต้องมีการคัดเลือกคุณภาพ โดยถือเอาลักษณะสี รูปร่าง และขนาดเป็นที่ตั้ง	✓	
13. การขนส่งผักปลอดภัยจากสารพิษสามารถขนส่งร่วมกับสินค้าทั่วไปได้หากมีการติดฉลากที่ชัดเจน และมีบรรจุภัณฑ์ที่ดี	✓	

คำถาม	ถูก	ผิด
14. สารสกัดจากพืชสมุนไพรสามารถฆ่าหรือไล่แมลงศัตรูพืชได้	✓	
15. การใช้กับดักแสงไฟล่อแมลงมาทำลายช่วยลดปริมาณการระบาดของแมลงศัตรูพืชได้	✓	
16. ระบบการเกษตรดีที่เหมาะสมคือ การเปลี่ยนรูปแบบการปลูกผัก โดยยกเลิกการใช้สารเคมีทุกประเภท		✓
17. ระบบการเกษตรดีที่เหมาะสม คือ การเกษตรที่ควบคุมกระบวนการปลูกพืชผักทุกขั้นตอนให้มีความเหมาะสมเพื่อให้ได้ผลผลิตที่ปลอดภัยต่อผู้บริโภค	✓	
18. ระบบการเกษตรดีที่เหมาะสมให้ความสำคัญกับผู้บริโภคมากกว่าเกษตรกรผู้ปลูก		✓
19. เกษตรกรที่มีระบบการเกษตรดีที่เหมาะสม จะทำให้มีผลผลิตที่มีคุณภาพและมีปริมาณต่อไร่สูงกว่าเดิม	✓	
20. เกษตรกรที่ทำการปลูกผักในระบบการเกษตรดีที่เหมาะสม จะต้องมีความรู้ในด้านการเกษตรเป็นอย่างดี	✓	

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ สกุล	นายปิยะนันท์ สุวรรณปิงคำ
วัน เดือน ปีเกิด	3 มิถุนายน 2528
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2540	สำเร็จการศึกษาประถมศึกษาจากโรงเรียนวิชชานารี จ. ลำปาง
พ.ศ. 2543	สำเร็จการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้นจากโรงเรียนบุญวาทย์วิทยาลัย จ. ลำปาง
พ.ศ. 2546	สำเร็จการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลายจากโรงเรียนบุญวาทย์วิทยาลัย จ. ลำปาง
พ.ศ. 2549	สำเร็จการศึกษาปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต (เกษตรศาสตร์) สาขาวิชาโรคพืช คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved